

p. Pauliui Kamaičiui | Direktoriui (L.E.P.)

Kopija:

p. Vaidui Lileikai | Vadovui (Ekspertų skyrius)

p. Agnei Sakalinskienei | Ekspertinio vertinimo vadovei (Ekspertų skyrius)

Viešoji įstaiga „Inovacijų agentūra“

PASIŪLYMAI

DĖL MTEP EKSPERTINIO VERTINIMO PROCESO INOVACIJŲ AGENTŪROJE TOBULINIMO

2026-02-23

Gerbiamieji,

Atsižvelgdami į mūsų asociacijų narių (Unicorns, LVK) patirtį teikiant paraiškas Inovacijų agentūrai dėl projektų pripažinimo MTEP veikla, kuomet siekiama pasinaudoti LR Pelno mokesčio įstatymo¹ numatytomis MTEP lengvatomis, teikiame pasiūlymus dėl ekspertinio vertinimo proceso tobulinimo ir kviečiame juos aptarti detaliau.

Pateiktų pasiūlymų tikslas yra:

1. Sumažinti įmonių administracinę naštą rengiant paraiškas į Inovacijų agentūrą;
2. Supaprastinti ir pagreitinti ekspertinio vertinimo procesą Inovacijų agentūroje;
3. Paskatinti mokesčių mokėtojus aktyviau naudotis MTEP lengvatomis ir padidinti MTEP sąnaudų deklaravimo apimtį šalies mastu.

Pateikti pasiūlymai yra susiję su šių teisės aktų pakeitimo inicijavimu:

1. Vykdamos eksperimentinės plėtos vertinimo metodika (patvirtinta Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2019 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. 4-409);
2. Ekspertinio vertinimo organizavimo mokslo, inovacijų ir technologijų agentūroje tvarkos aprašas (patvirtinta Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros direktoriaus 2011 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 2V-27; nauja Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros direktoriaus 2014 m. birželio 5 d. įsakymo Nr. 2V-73 redakcija).

¹ 2001 m. gruodžio 20 d. Nr. IX-675.

A. PROJEKTŲ PRIPAŽINIMAS MTEP VEIKLA PATENTUOTŲ IŠRADIMŲ ATVEJU

(i) Pasiūlymo turinys

Siūlome ekspertinio vertinimo tvarkoje numatyti, kad projektai būtų pripažįstami atitinkančiais MTEP kriterijus neatliekant pilno ekspertinio MTEP vertinimo **tais atvejais**, kai pareiškėjo projekto metu buvo sukurtas išradimas, patentuotas patentų tarnyboje, **atlikusioje pilną patentinę išradimo patentabilumo ekspertizę** (pvz., JAV, Didžiosios Britanijos ar kitose jurisdikcijose, taip pat Europos patentų tarnyboje).

Pasiūlymas remiasi tuo, kad patentinių paraiškų nagrinėjimo procedūrose, **kai yra atliekama pilna išradimo patentabilumo analizė** (ir atitinkamai išduodama paieškos ataskaita/ „search report“ bei rašytinė nuomonė dėl išradimo patentabilumo/ „written opinion“), paprastai yra **vertinami visi penki pagrindiniai MTEP kriterijai**, numatyti EBPO Frascati vadove²: naujumas (novelty), kūrybiškumas (creativity), neapibrėžtumas (uncertainty), sistemingas problemos sprendimas (systematic approach) ir rezultatų atkartojamumas/perduodamumas (reproducibility).

Šis pasiūlymas **neapimtų atvejų**, kai patentas yra išduodamas **neatlikus pilnos patentabilumo analizės** (taip vadinamose „pareikštinėse“ patentavimo sistemose, pvz. Lietuvoje, Latvijoje).

(ii) Pasiūlymo nauda

1. Mažesnė administracinė našta pareiškėjams, ypač įvertinant tai, kad sukurti išradimai būna išsamiai aprašyti patentinėse paraiškose (būtų išvengiama dubliavimo).
2. Minimali rizika, kad patvirtinti projektai neatitiktų MTEP veiklos kriterijų, kadangi patentinių paraiškų vertinimo metu, kai atliekama pilna patentabilumo analizė, yra vertinami visi penki pagrindiniai MTEP kriterijai.
3. Paskata verslo įmonėms registruoti savo išradimus tarptautiniu mastu, tokiu būdu ne tik apsaugant savo intelektinę nuosavybę, tačiau ir didinant patentavimo mastą šalies mastu (kaip žinoma, patentavimo lygis Lietuvoje yra itin žemas). Pastaroji aplinkybė taip pat mažina riziką, kad būtų nepagrįstai išplėstas MTEP lengvatos taikymo mastas.

B. PARAŠKŲ NAGRINĖJIMAS PAGREITINTA TVARKA

(i) Pasiūlymo turinys

Siūlome įtvirtinti pareiškėjams galimybę, kad jų **paraiškos būtų nagrinėjamos skubos tvarka**, už tai **sumokant administracinį mokestį** pagreitinto vertinimo išlaidoms padengti. Tokia procedūra būtų taikoma pareiškėjo prašymu, apie tai pažymint Inovacijų agentūrai teikiamoje paraiškoje.

² OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239012-en>

Siūlytiną pagreitinimo nagrinėjimo terminą – **2 (dvi) savaitės**. Administracinis mokestis – **1'000 Eur** (vienas tūkstantis eurų).

(ii) Privalumai

1. Įmonėms būtų lengviau gauti Inovacijų agentūros išvadą iki metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo ir (ar) pelno mokesčio deklaracijos pateikimo termino, taip sumažinant *ex post* korekcijų ir pelno mokesčio deklaracijos tikslinimo riziką. Kadangi paraiškos rengimo procesas yra laikui imlus darbas, įmonės ne visada sugeba paraišką parengti pakankamai anksti, kad agentūros atsakymas ateitų iki paminėtų įvykių termino pabaigos.
2. Papildoma priemonė kompensuotų pagreitinimo vertinimo kaštus ir leistų prioritetizuoti paraiškų nagrinėjimo procesą.

C. MAŽOS APIMTIES PROJEKTŲ SUPAPRASTINTAS VERTINIMAS

(i) Pasiūlymo turinys

Siūlome taikyti supaprastintą paraiškų nagrinėjimo tvarką mažos apimties projektams. Mažos apimties projektais būtų laikomi tokie, kurių bendra išlaidų suma **neviršija 30'000 Eur** (trisdešimt tūkstančių eurų).

Supaprastintas paraiškos parengimo ir nagrinėjimo procesas apimtų du aspektus:

1. Supaprastinta paraiškos forma:

- 1.1. Paraiškos apimtis neviršytų 1500 žodžių;
- 1.2. Paraiškos turinys apsiribotų trumpa informacija apie penkis pagrindinius MTEP kriterijus (naujumas, neapibrėžtumas, kūrybiškumas, sistemingumas, atkartojamumas);
- 1.3. Trumpai nurodomas projekto tikslas ir jam pasiekti vykdytos (vykdomos ar numatomos) veiklos.

2. Supaprastintas paraiškos nagrinėjimas:

- 2.1. Paraiškos būtų vertinamos taikant ribotos apimties ekspertinę peržiūrą, apsiribojant pateiktos informacijos pakankamumu ir nuoseklumo įvertinimu, be detalaus techninio ar mokslinio gilinimosi, išskyrus atvejus, kai pateikta informacija akivaizdžiai kelia pagrįstų abejonių dėl atitikties MTEP kriterijams;
- 2.2. Tokių paraiškų nagrinėjimo terminas galėtų būti trumpesnis, pavyzdžiui, iki 1 (vieno) mėnesio.

(ii) Privalumai

1. Paskata įmonėms teikti paraiškas ir deklaruoti MTEP sąnaudas mažesnės apimties projektuose, kurie priešingu atveju liktų nedokumentuoti.
2. Paprastesnis paraiškų rengimo procesas, greitesnis paraiškų vertinimas sumažintų administracinę naštą.

APIBENDRINIMAS

Maloniai prašome įvertinti šiame rašte pateiktus pasiūlymus dėl ekspertinio vertinimo proceso tobulinimo. Manome, kad siūlomi pakeitimai ženkliai supaprastintų MTEP paraiškų rengimo procesą ir padėtų išvengti perteklinės administracinės naštos.

Pateikti pasiūlymai **galėtų būti įgyvendinti numatant bandomąjį laikotarpį, pavyzdžiui, 1 metus**, per kuriuos paaiškėtų pateiktų pasiūlymų praktinis įgyvendinimas ir nauda bei galėtų būti priimami tolesni sprendimai.

Pasiūlymus kviečiame aptarti nuotolinio ar gyvo susitikimo metu.

Pagarbiai

Asociacijos „Vienaragiai LT“ vadovė

Gintarė Verbickaitė

Lietuvos verslo konfederacijos vadovė

Ineta Rizgelė